

รายงาน

เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา WESR

ประจำสัปดาห์

Weekly Epidemiological Surveillance Report

สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health.

ISSN 0859-547X http://epid.moph.go.th/weekly/w_2548/menu_wesr48.html

ปีที่ ๓๖ : ฉบับที่ ๕๒ : ๖ มกราคม ๒๕๔๙ Volume 36 : Number 52 : January 6, 2006

สัปดาห์ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	54	55	66	65	62	66	63	57	62	68	65	58	65	56	59	55	60	63	64	57	66	64	66	63	62	60

สัปดาห์ที่	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	58	70	63	65	64	64	60	61	70	67	61	63	61	63	65	64	64	71	65	68	64	70	57	68	61	59

สัปดาห์ที่ 52 ระหว่างวันที่ 25 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2548

จำนวนจังหวัดส่งข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา

ส่งทันเวลา 59 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 77.63

สารบัญ

◆ การพัฒนาผลผลิตทีม SRRT (One Team One Operation)	910
◆ สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 52 วันที่ 25 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2548	913
◆ หลักเกณฑ์การส่งบทความตีพิมพ์	916
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 52 วันที่ 25 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2548	917

การพัฒนาผลผลิตทีม SRRT (One Team One Operation)

เกาะติดสถานการณ์ SRRT

✍ โดย วันชัย อาจเขียน* นิภาพรณ สุธงศ์อริรักษ์* กิรติกันต์ กัดสวัสดิ์*
พญ. ดารินทร์ อารีโยชัย** สิริหญิง ทิพศรีราช***

*กลุ่มงานส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ **กลุ่มงานเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา

***สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 เชียงใหม่

✉ chaiard@hotmail.com

One Team One Operation หรือ หนึ่งทีมหนึ่งปฏิบัติการ หมายถึง ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (Surveillance and Rapid Response Team : SRRT) มีปฏิบัติการภาคสนามอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี ซึ่งปฏิบัติการดังกล่าว อาจเป็นการดำเนินงานร่วมกันหลายทีมก็ได้ แต่ทุกทีมจะต้องจัดทำรายงานการสอบสวนโรคเป็นของตนเอง

รายงานการสอบสวนโรคใช้เป็นเอกสารแสดงผลการปฏิบัติการ และนับเป็นผลผลิตของทีม SRRT ต้องเป็นรายงานการสอบสวนโรคที่มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ เขียนถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด และไม่จำกัดความยาว เป็นรายงานการสอบสวนการระบาด หรือการสอบสวนเฉพาะรายในกรณีที่เป็นโรคพบใหม่หรือโรคที่มีความสำคัญสูง และเขียนรายงานตามรูปแบบที่กำหนด (ไม่ใช้การกรอกแบบสอบสวนผู้ป่วยเฉพาะราย)

การพัฒนาผลผลิตทีม SRRT โดยมุ่งเป้าหมายหนึ่งทีมหนึ่งปฏิบัติการในปี พ.ศ. 2549 เป็นขั้นตอนต่อจากการฝึกอบรมทีม SRRT ครบตามเป้าหมาย 1,030 ทีม เมื่อปี พ.ศ. 2548 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังนี้

1. เพื่อพัฒนาระบบและคุณภาพของรายงานการสอบสวนโรค
2. เพื่อพัฒนาทักษะบุคลากรทีม SRRT โดยการปฏิบัติงานจริง
3. เพื่อประเมินศักยภาพของทีม SRRT ในด้านการตอบสนองต่อปัญหาในพื้นที่

ระบบรายงานการสอบสวนโรค

ระบบรายงานการสอบสวนโรคที่นำมาทดสอบใช้เพื่อพัฒนาผลผลิตของทีม SRRT มีดังนี้

1. รูปแบบรายงานการสอบสวนโรค มี 4 รูปแบบ คือ

- 1.1 รายงานการสอบสวนเบื้องต้น (Preliminary report)
- 1.2 รายงานการสอบสวนสรุปเสนอผู้บริหาร (Executive summary report)
- 1.3 รายงานการสอบสวนฉบับสมบูรณ์ (Full report)
- 1.4 รายงานบทความวิชาการ (Scientific article)

รายงานที่นับเป็นผลผลิตอย่างน้อยควรประกอบด้วยหัวข้อดังนี้ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการสอบสวนโรค กิจกรรมการควบคุมป้องกันโรคต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการ สรุปและข้อเสนอแนะ

2. การส่งรายงานการสอบสวนโรค ให้ส่ง 2 วิธี

2.1 ส่งเป็นไฟล์เอกสาร ทีมระดับอำเภอส่งไฟล์เอกสารรายงานการสอบสวนโรคทุกฉบับให้กับระดับจังหวัด ในรูปแบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือแผ่นดิสก์ เมื่อระดับจังหวัดได้รับรายงานแล้วให้ส่งเป็นจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ 2 ทางพร้อมกัน โดยส่งให้กับกลุ่มระบาดวิทยา สำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขต และสำนักระบาดวิทยาที่ outbreak@health.moph.go.th การส่งเป็นจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ให้ส่งเร็วที่สุด เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวัง สอบสวน และควบคุมโรค

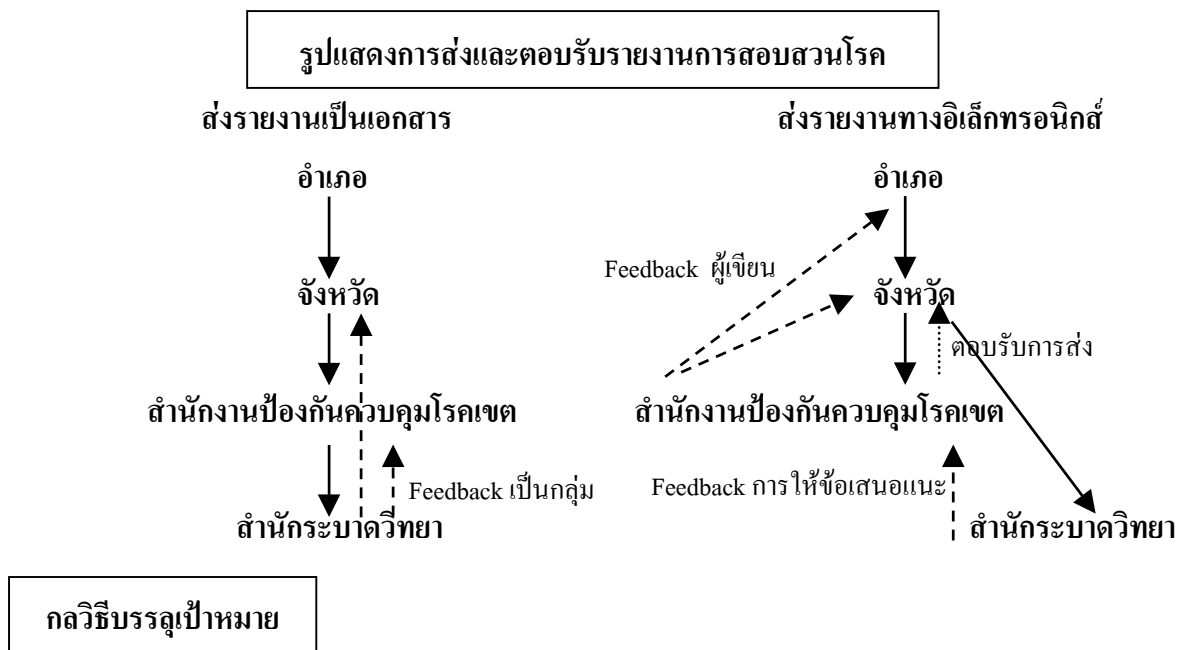
2.2 การส่งเป็นหนังสือราชการ ให้ส่งตามลำดับจากอำเภอ จังหวัด เขต และส่วนกลาง จำนวนผลผลิตการสอบสวนโรคของอำเภอและจังหวัด นับจากรายงานที่เป็นหนังสือราชการที่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขตได้รับ

3. การตอบรับและให้ข้อเสนอแนะรายงานการสอบสวนโรค (Feedback) ดำเนินการ 2 ระดับ

3.1 ระดับแรก ที่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขต จะตอบรับการส่งรายงานทางอิเล็กทรอนิกส์ทุกฉบับไปยังผู้ส่ง และให้ข้อเสนอแนะทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้เขียนรายงาน พร้อมทั้งดำเนินการให้ข้อเสนอแนะไปยังสำนักระบาดวิทยา

3.2 ระดับที่สอง สำนักระบาดวิทยาจะชี้แนะทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์กลับไปยังสำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขตว่า ได้ให้ข้อเสนอแนะเหมาะสมหรือไม่ นอกจากนี้ สำนักระบาดวิทยาจะรวบรวมรายงานการสอบสวนโรคบางโรคมาสังเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะเป็นกลุ่ม ซึ่งปี พ.ศ. 2549 จะดำเนินการ 2 โรคคือ อาหารเป็นพิษ และไข้กาฬหลังแอ่น

4. การจัดทำฐานข้อมูลรายงานการสอบสวนโรค สำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขต จัดทำฐานข้อมูล ผลงานจำแนกเป็นรายทีม SRRT ในเขตรับผิดชอบ ส่วนสำนักระบาดวิทยาจะสรุปเหตุการณ์ และจัดทำเป็นฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถใช้ค้นคว้าทางวิชาการหรือตรวจสอบการระบาดย้อนหลังได้

การพัฒนาผลผลิตของทีม SRRT ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ จำเป็นต้องใช้กลวิธีเพิ่มเติมจากสถานการณ์การระบาดของโรคและภัยสุขภาพตามปกติ

1. **การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์** ทีม SRRT ตั้งแต่ระดับจังหวัด เขต และส่วนกลาง ควรประชาสัมพันธ์ให้ทีมในเครือข่ายได้ทราบและเห็นความสำคัญของการพัฒนาผลผลิตด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแจ้งข่าวในที่ประชุมจดหมายเวียน ประกาศทางเว็บไซต์ ดิฉันประกาศ และกิจกรรมประชาสัมพันธ์อื่น ๆ ซึ่งสำนักระบาดวิทยาได้จัดให้มีการประกวดคำขวัญ และภาพถ่ายกิจกรรมทีม SRRT

2. **การคัดสรรผลงาน** ทีม SRRT ตั้งแต่ระดับจังหวัด เขต และส่วนกลาง ควรจัดให้มีการคัดสรรหรือการประกวดและนำเสนอผลงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเชิงคุณภาพ การคัดสรรอาจจัดแบ่งผลงานได้หลายประเภท เช่น

2.1 รายงานการสอบสวนโรคที่ผ่านเกณฑ์ เป็นพัฒนาขั้นต้นเพื่อปรับปรุงรูปแบบการเขียนรายงาน ซึ่งในปี พ.ศ. 2549 สำนักระบาดวิทยาจะมอบรางวัลผ่านทางสำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขตให้กับทีม SRRT ที่ส่งรายงานการสอบสวนฉบับสมบูรณ์ตามเกณฑ์ทุกฉบับ

2.2 รายงานการสอบสวนโรคดีเด่น เป็นรายงานการสอบสวนโรคที่มีระเบียบวิธีการศึกษาที่ดี สามารถสอบสวนหาสาเหตุ แหล่งโรค และควบคุมการระบาดได้

- 2.3 รายงานการสอบสวนโรคสร้างสรรค์ เป็นรายงานการสอบสวนโรคที่ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่
- 2.4 รายงานการสอบสวนโรคที่ทรงคุณค่า เป็นรายงานการสอบสวนโรคที่ผลการสอบสวนโรคสามารถนำไปใช้ประโยชน์ และก่อให้เกิดผลกระทบที่ดี มีการขยายผลไปใช้ในวงกว้าง
- 2.5 ทีมสอบสวนโรคดีเด่น เป็นทีม SRRT ที่มีผลงานการสอบสวนโรคจำนวนมาก นอกจากจำนวนผลงานแล้ว อาจมีองค์ประกอบอื่นเพิ่มเติม เช่น คุณภาพการสอบสวนโรคฯ
- 2.6 เครือข่ายทีม SRRT ดีเด่น หมายถึง เครือข่ายที่มีความครอบคลุมของจำนวนทีมที่มีผลงานมากที่สุด เช่น จังหวัดมีเครือข่ายเป็นทีมระดับอำเภอ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขตมีเครือข่ายเป็นทีมระดับจังหวัด นอกจากจำนวนทีมที่มีผลงานแล้ว อาจมีองค์ประกอบอื่นเพิ่มเติม เช่น คุณภาพการสอบสวนโรคฯ
- 2.7 การนำเสนอผลงานดีเด่น เป็นรางวัลการนำเสนอผลงานในการประชุมสัมมนาทางวิชาการ

3. การพัฒนาทีมระหว่างปฏิบัติงาน (On the job training) เป็นการพัฒนาทักษะของทีมที่สนับสนุนให้เกิดผลงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างเช่น

3.1 ระบบพี่เลี้ยง มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้สอบสวนหลักของทีม (Principle investigator : PI) โดยการทำให้มีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำปรึกษาในการสอบสวนโรค ตั้งแต่เริ่มต้นได้รับแจ้งข่าวการระบาด การดำเนินการสอบสวนโรค จนถึงการเขียนรายงาน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้สอบสวนหลักของทีมสามารถนำทีมสอบสวนโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การสอบสวนโรคนอกพื้นที่ ได้แก่ การสอบสวนโรคข้ามอำเภอ จังหวัด หรือเขต มีเป้าหมายที่แกนหลักของทีม (1 - 3 คน ต่อทีม) ในกรณีที่เกิดการระบาดของโรคในพื้นที่หนึ่ง จะมีการประสานงานให้ทีมจากพื้นที่อื่นไปร่วมสอบสวนโรคด้วย ปกติ จังหวัด(สำหรับการสอบสวนข้ามอำเภอ)หรือเขต(การสอบสวนข้ามจังหวัด) ควรเป็นผู้ประสานงาน วิธีการนี้จะช่วยให้ทีมสอบสวนโรคในพื้นที่ที่ไม่มีการระบาด ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะในการสอบสวนโรค

3.3 ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of practices : CoP) ได้แก่ การจัดให้ผู้สนใจ หรือสมาชิกทีม SRRT ทั้งหมด ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เป็นระยะ สมาชิกทีมบางคนที่ยังไม่มีโอกาสปฏิบัติงานภาคสนาม ได้พัฒนาความรู้และความพร้อมที่จะร่วมปฏิบัติงาน เมื่อจำเป็นต้องมีการระดมทีมในกรณีการระบาดขนาดใหญ่ ก็สามารถร่วมปฏิบัติงานได้ทันที

3.4 Outbreak conference เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการที่จัดให้ทีม SRRT ได้แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ กับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขสาขาอื่น รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ในกรณีที่มีการระบาดของโรคที่สำคัญ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ของทีม และการทำงานเป็นทีมร่วมกับบุคลากรสาขาอื่น

4. การเร่งรัดติดตามรายงาน เป็นกลวิธีสำคัญสำหรับทีมระดับจังหวัดและเขต ในการกำกับติดตามรายงานการสอบสวนโรคจากทีมในเครือข่าย โดยการตรวจสอบจากบันทึกรับแจ้งข่าวการระบาดและรายชื่อโรคติดต่อที่มีความสำคัญสูง จากนั้นหมั่นติดตามรายงานการสอบสวนโรคที่ได้รับให้ครบ

สรุป

One Team One Operation เป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะทำให้ผลผลิตของทีม SRRT เป็นรูปธรรม ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แสดงถึงศักยภาพของทีม และสามารถประเมินได้ถึงผลสำเร็จในการพัฒนาทีม SRRT ของแต่ละพื้นที่ แต่การดำเนินการดังกล่าว จะสำเร็จได้ ขึ้นอยู่กับระบบรายงานการสอบสวนโรคที่มีความชัดเจน มีกลวิธีที่ช่วยสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การคัดสรรผลงาน การพัฒนาทีมระหว่างปฏิบัติงาน และการเร่งรัดติดตามรายงาน
